

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

KGP.430.007.2019

Nr ewid. 36/2019/P/19/001/KGP

Informacja o wynikach kontroli

WYKONANIE BUDŻETU PAŃSTWA W 2018 R. W CZĘŚCI 64 – GŁÓWNY URZĄD MIAR

Warszawa, maj 2019 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Informacja o wynikach kontroli

**Wykonanie budżetu państwa w 2018 r.
w części 64 – Główny Urząd Miar**

p.o. Dyrektor Departamentu
Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

- up. Sławomir Grzelak

Sławomir Grzelak

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, *13.05.* 2019 r

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	6
1. Ocena ogólna	6
2. Uwagi i wnioski.....	7
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich	8
1. Dochody budżetowe	8
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	9
3. Sprawozdawczość.....	12
IV. Informacje dodatkowe.....	14
Załączniki	15

I. Wprowadzenie

Główny Urząd Miar¹ jest urzędem administracji rządowej właściwym w sprawach miar, probiernictwa i kas rejestrujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawowym celem GUM jest zapewnienie jednolitości miar i wymaganej dokładności pomiarów wielkości fizycznych. Cel ten realizowany jest głównie poprzez budowę, utrzymywanie i modernizację wzorców pomiarowych legalnych jednostek miar powiązanych z międzynarodowym systemem miar (SI). W kompetencji GUM znajdują się także zagadnienia związane z badaniem i cechowaniem wyrobów z metali szlachetnych, wprowadzanych do obrotu na terytorium Polski oraz z badaniem i potwierdzaniem kas rejestrujących w zakresie spełniania funkcji, kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące.

W 2017 r. GUM przyjął do realizacji *Czteroletni Strategiczny Plan Działania Głównego Urzędu Miar na lata 2018–2021*, którego kształt jest wynikiem m.in. zaleceń i wniosków Najwyższej Izby Kontroli, sformułowanych podczas kontroli oceny realizacji strategii na lata 2010–2015².

Dysponentem głównym części 64 budżetu państwa jest Prezes Głównego Urzędu Miar.

W części 64 jest dwunastu dysponentów III stopnia:

- Dyrektor Generalny GUM, będący dysponentem III stopnia w zakresie pobierania dochodów i dokonywania wydatków przez centralę GUM w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*,
- dziewięciu dyrektorów Okręgowych Urzędów Miar i dwóch dyrektorów Okręgowych Urzędów Probierczych, realizujących wydatki w ramach rozdziału 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej*³.

Główny Urząd Miar w 2018 r. realizował zadania w ramach dwóch funkcji państwa, tj. 6 – *Polityka gospodarcza kraju* oraz 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*. W ramach zadania 6.1 – *Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* Urząd realizował podzadanie nr 6.1.7 – *Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących*, natomiast w ramach zadania 11.4 – *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa* Urząd wykonywał podzadanie nr 11.4.2 – *Pozamilitarne przygotowania obronne*.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2018 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 64 – Główny Urząd Miar oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę realizacji planu dochodów w 2018 r. w porównaniu z wykonaniem w roku poprzednim, w tym stanu należności pozostałych do zapłaty;
- analizę realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontrolę prawidłowości zmian budżetu w części 64-GUM w trakcie roku budżetowego, w tym zmian wynikających z przyznania rezerw celowych;
- analizę wybranej próby wydatków centrali GUM;
- analizę wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- analizę stanu zobowiązań;
- analizę prawidłowości sporządzenia sprawozdań;

¹ Dalej także: GUM lub Urząd.

² Dotyczy kontroli NIK nr KGP.410.009.01.2016, P/16/020 – Realizacja Strategii Głównego Urzędu Miar na lata 2010–2015.

³ Okręgowe urzędy podległe Prezesowi GUM będą dalej zwane odpowiednio OUM i OUP lub jednostkami terenowymi.

- analizę stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

W 2018 r. w części 64 – GUM zrealizowane dochody wyniosły 69 667,6 tys. zł (0,02% łącznych dochodów budżetu państwa), a wydatki – 164 479,8 tys. zł (0,04% łącznych wydatków budżetu państwa). Wydatki jednostek terenowych wyniosły 114 420,3 tys. zł, natomiast centrali GUM – 50 059,5 tys. zł. Wykonanie wydatków budżetu środków europejskich w 2018 r. wyniosło 67,8 tys. zł.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴.

⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 489. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części 64 – Główny Urząd Miar. W toku działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku kontroli 5,5% zrealizowanych w części 64 – GUM wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione w kwotach ujętych w planie finansowym, na realizację zakupów towarów i usług służących realizacji celów jednostki. W badanej próbie wydatków nie stwierdzono przypadków nieterminowych płatności. Wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵ oraz aktach wykonawczych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele określone w *Planie działalności GUM na 2018 r.*, m.in. w zakresie zapewnienia technologicznie zaawansowanych wzorców pomiarowych w celu efektywnego działania polskiej gospodarki, pogłębionej współpracy oraz transferu wiedzy i technologii wynikających z rosnących potrzeb polskiego przemysłu i społeczeństwa. Realizowano także zadania Prezesa GUM określone w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. *Prawo o miarach*.⁶

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzania rocznych, łącznych sprawozdań za 2018 r. przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar i sprawozdań jednostkowych centrali GUM:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1);

a także

- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r., tj. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 64 – GUM na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i jednostek terenowych). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych centrali GUM były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta III stopnia. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 64 – GUM przedstawiona została w załączniku nr 1 do niniejszej *Informacji*.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm. Dalej: ustawa *ofp*.

⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 541. Dalej: *Prawo o miarach*.

2. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r. w części 64 – Główny Urząd Miar, Najwyższa Izba Kontroli, wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, nie formułowała uwag i wniosków pokontrolnych.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r., kontrola dochodów budżetowych w części 64 – Główny Urząd Miar została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zrealizowane w 2018 r. w części 64 – GUM dochody budżetowe wyniosły 69 667,6 tys. zł i były wyższe o 4,3% (o 2 841,6 tys. zł) od planowanych w ustawie budżetowej⁷ w kwocie 66 826 tys. zł. Stanowiło to 98,3% dochodów uzyskanych w 2017 r. (70 875,8 tys. zł).

Dochody zrealizowano w dziale 750 – *Administracja publiczna*, w rozdziale 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* – w kwocie 8951,6 tys. zł (12,8%) i w rozdziale 75007 – *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* – w kwocie 60 716,0 tys. zł (87,2%). Przekroczenie planu dochodów spowodowane było:

- wydaniem większej liczby zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie instalacji, napraw oraz sprawdzania urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym,
- przeprowadzeniem większej liczby egzaminów z zakresu sprawdzania tachografów cyfrowych,
- większą liczbą przyrządów zgłoszonych do czynności metrologicznych, m.in. do legalizacji przyrządów pomiarowych.

Znaczną część dochodów stanowiły wpływy z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, przewidzianej w art. 10 ust. 1 *ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych*⁸. Od dnia nabycia uprawnienia do odsetek wierzycielowi przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro.

Na koniec 2018 r. w części 64 – GUM pozostały do zapłaty należności, w całości zaległe, w kwocie 7384,6 tys. zł, z tego w jednostkach terenowych – w kwocie 5726,3 tys. zł (77,5%) oraz w centrali GUM w kwocie 1658,3 tys. zł (22,5%).

Należności GUM w 2018 r. w porównaniu z 2017 r. były niższe o 1091,1 tys. zł, tj. o 12,9%. Wpływ na to miała m.in. obowiązująca od dnia 2 czerwca 2017 r. zmiana *Prawa o miarach*⁹, która wprowadziła zasadę wykonywania czynności legalizacyjnych dopiero po wniesieniu przez wnioskodawców należnych opłat. Do zmniejszenia zaległości w dochodach przyczyniło się także naliczanie rekompensat za koszty odzyskiwania należności w przypadku opóźnienia w płatności.

W 2018 r. nie stwierdzono zaniechań w poborze należności, żadne należności nie uległy przedawnieniu, a GUM nie dokonywał odroczeń poboru oraz rozkładania na raty spłaty należności z tytułu opłat.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 64 – Główny Urząd Miar zostały przedstawione w tabeli, stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszej *Informacji*.

⁷ *Ustawa budżetowa na rok 2018 z dnia 11 stycznia 2018 r.* (Dz.U. poz. 291). Dalej: *ustawa budżetowa na 2018 r.*

⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 118.

⁹ Dotyczy zmiany wprowadzonej *ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy Prawo o miarach* oraz *ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz.U. poz. 976), na mocy której dodano ust. 3a w art. 24a w brzmieniu „Nieuiszczenie w terminie opłat, o których mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 i 7, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania”. Przepis wszedł w życie w dniu 2 czerwca 2017 r.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

Wydatki budżetu państwa w części 64 – GUM zostały zrealizowane w kwocie 164 479,8 tys. zł, co stanowiło 99,7% planu po zmianach. W porównaniu z 2017 r. nastąpił wzrost wydatków o 17 587,7 tys. zł, tj. o 12,0%.

Wydatki zrealizowano w czterech grupach ekonomicznych:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 526,6 tys. zł,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 141 935,9 tys. zł,
- wydatki majątkowe – 22 004,9 tys. zł,
- wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 12,3 tys. zł.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Dominującą pozycję (66,2%) w strukturze wydatków bieżących jednostek budżetowych w części 64 – GUM stanowiły wynagrodzenia, zrealizowane w wysokości 94 033,8 tys. zł¹⁰. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło w 2018 r. 5 134,9 zł¹¹.

Przeciętne miesięczne zatrudnienie¹² w części 64 – GUM w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 1527 osób i było mniejsze w porównaniu z przeciętnym zatrudnieniem w 2017 r. o 21 osób. W centrali GUM zatrudnienie wyniosło 305 osób i było większe o siedem osób, a w jednostkach terenowych wyniosło 1222 osoby i było mniejsze o 28 osób w porównaniu z przeciętnym zatrudnieniem w 2017 r.

Wydatki bieżące pozapłacowe jednostek budżetowych w kwocie 47 912,5 tys. zł, tj. 33,8% wydatków bieżących przeznaczono m.in. na zakup materiałów i wyposażenia, usług remontowych i pozostałych oraz na zakup energii.

W 2018 r. plan wydatków GUM został zwiększony ze środków rezerwy celowej o 5291,4 tys. zł.

Decyzją Ministra Finansów¹³ dokonano zwiększenia planu wydatków bieżących jednostek budżetowych o kwotę 5000,0 tys. zł, z tego dla centrali GUM o kwotę 1200,0 tys. zł oraz dla jednostek terenowych o kwotę 3800,0 tys. zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie zadań GUM wynikających z *Prawa o miarach*. Potrzeby wydatkowe GUM były zgłaszane w momencie konstruowania budżetu na 2018 r., jednakże budżet GUM nie został zwiększony w trakcie prac nad *ustawą budżetową na 2018 r.*

Decyzja Ministra Finansów¹⁴ dotyczyła zwiększenia o kwotę 2,1 tys. zł planu wydatków bieżących jednostek terenowych, z przeznaczeniem na sfinansowanie dodatków służby cywilnej dla dwóch nowo mianowanych urzędników służby cywilnej zatrudnionych w oddziałach terenowych GUM w Warszawie i Krakowie.

Ponadto, na podstawie decyzji Ministra Finansów¹⁵, środki z rezerwy płacowej budżetu państwa w kwocie 12,6 tys. zł przeznaczone zostały na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników GUM zaangażowanych w realizację projektu pn. „System Wsparcia Informatycznego Usług Terenowej Administracji Miar” w ramach Programu Operacyjnego (PO) Polska Cyfrowa 2014–2020. Środki zostały wykorzystane w wysokości 12,3 tys. zł.

¹⁰ Na podstawie sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2018 r.

¹¹ Na podstawie sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach od początku roku do końca kwartału IV 2018 r.

¹² Ibidem.

¹³ Decyzja nr MF/FG4.4143.3.165.2018.MF.4646 z dnia 15 października 2018 r.

¹⁴ Decyzja nr MF/FG4.4143.3.147.2018.MF.4091 z dnia 10 października 2018 r.

¹⁵ Decyzja nr MF/IP6.4143.3.632.2018.MF.POPC.5374 z dnia 15 grudnia 2018r.

Wydatki sfinansowane ze środków pochodzących z budżetu UE

GUM był beneficjentem jedenastu projektów realizowanych w 2018 r. w ramach Europejskiego Programu na Rzecz Innowacji i Badań w Metrologii (*European Metrology Programme for Innovation and Research – EMPIR*). Środki na realizację tych projektów w wysokości 276,7 tys. zł przekazał Minister Finansów na podstawie 17 decyzji. Środki zostały wykorzystane w wysokości 207,3 tys. zł (74,9%). Niewykorzystanie kwoty 69,4 tys. zł wynikało z mniejszej niż zaplanowano liczby wyjazdów w ramach projektu, niższych niż zakładano kosztów zakwaterowania, transportu oraz wydatków na zakupy bieżące, a także przeliczenia wydatków poniesionych w walutach obcych po kursach niższych niż przyjętych do planu.

Środki z rezerw celowych zostały wydatkowane, w ramach centrali GUM, zgodnie z wnioskami o ich uruchomienie oraz decyzjami Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2018 r. Wydatki poniesiono w terminach wynikających z umów o dofinansowanie.

Wydatki majątkowe

W ustawie budżetowej zaplanowano dla GUM wydatki majątkowe na kwotę 22 564,0 tys. zł, z tego 19 148,0 tys. zł dla centrali GUM oraz 3416,0 tys. zł dla jednostek terenowych. Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 22 005,0 tys. zł (97,5% planu), z tego 10 727,3 tys. zł przez centrale GUM oraz 11 277,6 tys. zł przez jednostki terenowe.

W trakcie roku Prezesa GUM zmienił plan wydatków majątkowych na podstawie jedenastu decyzji, na łączną kwotę 9424,4 tys. zł, w ramach których w części 64 – GUM dokonano: siedmiu przeniesień wydatków między dwoma rozdziałami, sześciu przeniesień w ramach jednego rozdziału oraz trzech przeniesień wydatków majątkowych w planie w układzie zadaniowym dotyczącym jednostek terenowych. Stosownie do postanowień art. 171 ust. 3 i 4 *ustawy ofp*, Prezes GUM uzyskał odpowiednio zgodę Ministra Finansów bądź poinformował go o zmianach zmniejszających lub zwiększających plan wydatków majątkowych.

Prezes GUM¹⁶ przeniósł 8105,7 tys. zł wydatków na zakupy inwestycyjne z centrali GUM do jednostek terenowych, uzasadniając tę decyzję koniecznością dokonania zakupów niezbędnych dla realizacji *Czteroletniego Strategicznego Planu Działania Głównego Urzędu Miar na lata 2018–2021*, zatwierdzonym i podpisanym w dniu 22 grudnia 2017 r. przez ówczesnego Ministra Rozwoju – Pana Mateusza Morawieckiego. Przeniesienie kwoty 8105,7 tys. zł nastąpiło niezwłocznie po skoordynowaniu zaplanowanych zadań i wydatków.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zrealizowano w kwocie 526,6 tys. zł, tj. w 99,9% planu po zmianach. W centrali GUM dotyczyły one głównie wypłaty:

- jednorazowych odpraw pieniężnych z tytułu reorganizacji jednostki (77,7 tys. zł),
- świadczeń wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (60,4 tys. zł),
- ekwiwalentu za pranie odzieży (21,5 tys. zł).

Ponadto w 2018 r. GUM wypłacił pracownikowi Urzędu odszkodowanie w kwocie 16,4 tys. zł z tytułu wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę¹⁷. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych były o 16,8% wyższe niż w roku poprzednim.

Wynik badania próby wydatków

Szczegółowym badaniem objęto realizację 51 wydatków w kwocie 9075,2 tys. zł, stanowiących 18,1% wydatków centrali GUM i 5,5% wydatków ogółem w części 64 – GUM. Doboru próby wydatków

¹⁶ Decyzją nr 6/BDG z dnia 11 maja 2018 r.

¹⁷ Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 4 grudnia 2018 r.

dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych, odpowiadających pozapłacowemu wydatkom budżetowym oraz wydatkom powyżej kwoty 500 zł dysponenta trzeciego stopnia – centrali GUM. Próba została wylosowana metodą monetarną¹⁸. Badaniem objęto 22 wydatki majątkowe na kwotę 7213,8 tys. zł, natomiast w grupie wydatków bieżących pozapłacowych zbadano 29 wydatków na kwotę 1861,4 tys. zł. Ponadto, poprzez dobór celowy, zbadano siedem wydatków bieżących w łącznej kwocie 57,0 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano w wysokościach kwot ujętych w planie finansowym, realizując zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki. W badanej próbie wydatków nie wystąpił przypadek nieterminowej płatności skutkującej zaplaceniem odsetek, kar lub opłat. Wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie *ofp* oraz aktach wykonawczych. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele określone w *Planie działalności GUM na 2018 r.*, m.in. w zakresie zapewnienia technologicznie zaawansowanych wzorców pomiarowych w celu efektywnego działania polskiej gospodarki, pogłębionej współpracy oraz transferu wiedzy i technologii wynikających z rosnących potrzeb polskiego przemysłu i społeczeństwa. Realizowano także zadania Prezesa GUM określone w art. 16 ust. 1 *Prawa o miarach*.

Spośród prowadzonych w latach 2017–2018 przez GUM postępowań o zamówienia publiczne, szczegółowemu badaniu poddane zostały wybrane celowo trzy postępowania na łączną kwotę 1899,4 tys. zł. Postępowania dotyczyły następujących zadań:

- modernizacji pomieszczeń i systemu klimatyzacji dla wzorców czasu i częstotliwości, na kwotę 217,7 tys. zł brutto,
- modernizacji pomieszczeń piwnicznych nr 028 i 029, na kwotę 457,9 tys. zł brutto,
- dostawy aktywnego masera wodorowego o wartości 1223,9 tys. zł brutto.

Nie stwierdzono naruszenia przepisów *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*¹⁹, jak również nieprawidłowości w zakresie wyboru trybu udzielania zamówień publicznych, a także nieuprawnionych przypadków wyłączenia stosowania tej ustawy. W wyniku przeprowadzonych postępowań zawarto umowy, zamówione urządzenia zostały odebrane i są użytkowane przez GUM. Zadania zostały zrealizowane, za wyjątkiem prac określonych w umowie²⁰ na wykonanie robót budowlanych, obejmujących przebudowę i remont pomieszczeń piwnicznych 028 i 029, z adaptacją na pracownię dozymetryczną, w budynku A Głównego Urzędu Miar w Warszawie. Opóźnienie w ich zakończeniu wynikało z przedłużających się prac przy usuwaniu źródła promieniowania z pomieszczenia laboratoryjnego. Aneks nr 2 do tej umowy z dnia 15 marca 2019 r. wydłużono termin realizacji robót budowlanych do dnia 5 czerwca 2019 r. Zmiana ta nie spowodowała zwiększenia wartości umowy. Środki na to zadanie nie zostały wydatkowane w 2018 r.

Zobowiązania w części 64 – GUM na koniec 2018 r. wyniosły 7865,1 tys. zł i były wyższe o 2,3% od stanu na koniec 2017 r. (7690,0 tys. zł). Główną pozycję (6059,4 tys. zł, tj. 77,0%) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Na koniec roku budżetowego nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu państwa w części 64 – Główny Urząd Miar zostały przedstawione w tabeli, stanowiącej załącznik nr 3, a dotyczące zatrudnienia w załączniku nr 4 do niniejszej *Informacji*.

¹⁸ Metoda losowania, w której prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

¹⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.

²⁰ Nr BDG-WZP.261.88.2018 z dnia 26 października 2018 r.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Wydatki budżetu środków europejskich w części 64 – Główny Urząd Miar zostały zrealizowane w kwocie 67,8 tys. zł (97,8%) i dotyczyły wypłaty wynagrodzeń dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn. „System Wsparcia Informatycznego Usług Terenowej Administracji Miar” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014–2020.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 64 – Główny Urząd Miar zostały przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik nr 5 do niniejszej *Informacji*.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W ramach wykonywania zadań ustawowych w 2018 r. GUM zbadał i oznaczył cechami probierczymi 5267,1 tys. wyrobów z metali szlachetnych, co stanowiło 109,7% liczby zaplanowanych badań i oznaczeń cechami probierczymi. Dodatkowo badaniem objął 57 kas rejestrujących (103,6% liczby planowanych badań). GUM wykonał również 1199,9 tys. czynności z dziedziny metrologii (m.in. wzorcowania przyrządów pomiarowych i wykonywania ekspertyz przyrządów pomiarowych), spośród 1203,9 tys. czynności zgłoszonych, osiągając współczynnik wykonania na poziomie 99,7% (w planie zakładano wykonanie w wysokości 99,6%).

Główny Urząd Miar w 2018 r. realizował zadania w ramach dwóch funkcji państwa, tj. 6 – *Polityka gospodarcza kraju* oraz 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*. Cele dla zadań zostały zdefiniowane następująco:

- dla zadania 6.1 – *Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*, jako cel przyjęto: *Zapewnienie jednolitości miar i dokładności pomiarów w RP w powiązaniu z międzynarodowym systemem miar oraz ochrona interesów obywateli w zakresie miar i zapewnienie bezpieczeństwa obrotu wyrobami z metali szlachetnych oraz zapewnienie ochrony interesów fiskalnych państwa*,
- dla zadania 11.4 – *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa* określono cel: *Utrzymywanie zdolności do realizacji zadań obronnych przez organy administracji publicznej i przedsiębiorców*.

W ramach zadania 6.1 Urząd realizował podzadanie nr 6.1.7 – *Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących* (miernik: iloraz liczby czynności z dziedziny metrologii, probiernictwa i kas rejestrujących do liczby zgłoszonych czynności w tym zakresie). Przy realizacji tego podzadania osiągnięto miernik na poziomie 99,9%. W ramach zadania 11.4 Urząd wykonywał podzadanie nr 11.4.2 – *Pozamilitarne przygotowania obronne* (miernik: odsetek stanowisk kierowania bezpieczeństwem narodowym organów administracji publicznej spełniających określone wymagania i standardy w poszczególnych obszarach ich przygotowań). Osiągnięty miernik w tym podzadaniu wyniósł 100,0%. Zdefiniowane przez Urząd podzadania były spójne z celem zadań, do których zostały przypisane, natomiast mierniki przyjęte do pomiaru podzadań zostały określone w sposób adekwatny do oceny skuteczności tych podzadań. Monitoring mierników prowadzony był systematycznie, w okresach kwartalnych, i dotyczył zarówno mierników dla jednostek terenowych, jak i centrali GUM.

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań za 2018 r. przez dysponenta części 64 – Główny Urząd Miar i sprawozdań jednostkowych dysponenta trzeciego stopnia, tj. centrali GUM:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez

państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);

- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1);

a także

- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 64 – GUM na podstawie sprawozdań jednostkowych własnych, tj. centrali i jednostek terenowych. Kwoty wykazane przez centralę GUM w sprawozdaniach jednostkowych były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. W przypadku sprawozdań jednostkowych terenowej administracji miar i administracji probierczej NIK nie dokonała weryfikacji prawidłowości sporządzenia tych sprawozdań z ewidencją księgową, ze względu na fakt, że jednostki terenowe pracują w odrębnych systemach finansowo-księgowych, do których nie ma dostępu z poziomu dysponenta głównego. Problem braku integracji systemów finansowo-księgowych w ramach części 64 – GUM służących wyeliminowaniu ryzyka niewykrycia i nieskorygowania błędów w sprawozdawczości łącznej, został zidentyfikowany przez NIK w latach wcześniejszych²¹. Niniejsze ryzyko nie zostało w 2018 r. wyeliminowane, niemniej jednak, w dniu 4 marca 2019 r. GUM zawarł umowę na *dostawę i wdrożenie systemu finansowo-księgowego dla terenowej administracji miar i probierczej współpracującego z systemem dysponenta głównego w celu zintegrowania danych finansowych w ramach nadzoru.*

²¹ W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w części 64 – Główny Urząd Miar w 2016 r. i w 2017 r.

IV. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r. w części 64 – GUM zostało wystosowane w dniu 10 kwietnia 2019 r. Prezes GUM nie wniósł zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego.

Załączniki

Załącznik 1. Kalkulacja oceny ogólnej w części 64 – Główny Urząd Miar

Oceny wykonania budżetu w części 64 – Główny Urząd Miar dokonano, stosując kryteria²² stanowiące podstawę konstrukcji wskaźników wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 roku²³.

Dochody ²⁴ :	69 667,6 tys. zł
Wydatki (W) ²⁵ :	164 549,2 tys. zł
Łączna kwota G =	164 549,2 tys. zł
Waga dochodów w łącznej kwocie:	nie dotyczy
Waga wydatków w łącznej kwocie:	$Ww = W : G = 1,0000$
Nieprawidłowości w dochodach:	nie dotyczy
Nieprawidłowości w wydatkach:	nie stwierdzono
Ocena cząstkowa dochodów (Od):	nie dotyczy.
Ocena cząstkowa wydatków (Ow):	(5) pozytywna
Opinia o sprawozdaniach:	(5) pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

²² <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

²³ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

²⁴ W częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody, nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

²⁵ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich.

Załącznik 2. Dochody budżetowe w części 64 – Główny Urząd Miar

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem cz. 64, w tym:	70 875,8	66 826,0	69 667,6	98,3	104,3
1.	Dział 750 Administracja publiczna	70 875,8	66 826,0	69 667,6	98,3	104,3
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	9 808,0	9 976,0	8 951,6	91,3	89,7
	§ 0620 Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości	3 128,3	2 800,0	3 085,0	98,6	110,2
	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	2 008,6	2 800,0	1 438,5	71,6	51,4
	§ 0830 Wpływy z usług	4 301,0	4 262,0	4 136,1	96,2	97,0
1.2.	Rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	61 067,9	56 850,0	60 716,0	99,4	106,8
	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	46 994,5	43 956,0	47 344,0	100,7	107,7
	§ 0830 Wpływy z usług	12 745,8	12 614,0	12 516,6	98,2	99,2
	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	934,3	-	485,6	52,0	-

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018.

Załącznik 3. Wydatki budżetu państwa w części 64 – Główny Urząd Miar

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.		2018 r.		6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem, w tym:	146 892,1	159 698,0	164 989,4	164 479,8	112,0	103,0	99,7
1.	dział 750 Administracja publiczna	146 888,1	159 694,0	164 985,4	164 475,8	112,0	103,0	99,7
1.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	41 483,9	60 266,0	50 538,2	50 055,5	120,7	83,1	99,0
	§ 4000 Wydatki bieżące jednostki ²⁾	0,0	9 008,0	6 273,5	0,0	-	-	-
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 986,3	1 972,0	2 464,5	2 461,1	123,9	124,8	99,9
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	19 543,9	20 871,0	20 383,2	20 358,0	104,2	97,5	99,9
	§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne	1 355,0	1 890,0	1 452,0	1 452,0	107,2	76,8	100,0
	§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne	3 649,7	3 954,0	3 897,7	3 897,7	106,8	98,6	100,0
	§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,7	-	0,0	2 065,2	137,6	-	-
	§ 4260 Zakup energii	1 059,7	-	0,0	1 140,3	107,6	-	-
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	1 618,8	-	0,0	2 614,1	161,5	-	-
	§ 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	154,1	2 063,0	2 294,7	2 276,0	1476,6	110,3	99,2
	§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	5 521,6	15 659,0	7 593,0	7 591,7	137,5	48,5	100,0
	§ 6580 Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	697,8	1 426,0	1 031,0	859,7	123,2	60,3	83,4
1.2.	rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	105 404,2	99 428,0	114 447,2	114 420,3	108,6	115,1	100,0
	§ 4000 Wydatki bieżące jednostki	0,0	6 808,0	12 210,4	0,0	-	-	-
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	10 384,8	6 388,0	5 978,8	5 978,8	57,6	93,6	100,0
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	54 175,3	58 353,0	59 241,3	59 241,3	109,4	101,5	100,0
	§ 4040 Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 447,0	5 275,0	4 476,6	4 476,6	100,7	84,9	100,0
	§ 4110 Składki na ubezpieczenia społeczne	11 206,4	11 479,0	11 187,5	11 187,4	99,8	97,5	100,0
	§ 4120 Składki na Fundusz Pracy	1 071,8	1 228,0	1 079,2	1 079,1	100,7	87,9	100,0
	§ 4210 Zakup materiałów i wyposażenia	3 345,3	-	0,0	5 987,5	179,0	-	-
	§ 4260 Zakup energii	2 325,0	-	0,0	2 333,9	100,4	-	-
	§ 4270 Zakup usług remontowych	2 407,0	2 242,0	4 117,1	4 116,9	171,0	183,6	100,0
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	2 513,9	-	0,0	2 800,0	111,4	-	-
	§ 4410 Podróże służbowe krajowe	1 028,8	949,0	945,6	945,4	91,9	99,6	100,0
	§ 4420 Podróże służbowe zagraniczne	24,6	38,0	40,5	40,5	164,7	106,6	100,0
	§ 4430 Różne opłaty i składki	330,4	341,0	334,5	334,4	101,2	98,1	100,0
	§ 4440 Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 661,5	1 694,0	1 631,8	1 631,7	98,2	96,3	100,0
	§ 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	7 253,1	3 231,0	10 916,1	10 906,9	150,4	337,6	99,9
2.	dział 752 Obrona narodowa	4,0	4,0	4,0	4,0	100,0	100,0	100,0
	rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	4,0	4,0	4,0	4,0	100,0	100,0	100,0
2.1.	§ 4550 Szkolenia członków korpusu służby cywilnej	4,0	4,0	4,0	4,0	100,0	100,0	100,0

1) Ustawa budżetowa na rok 2018.

2) Wykorzystanie środków ujęto w § 4210, § 4260 oraz § 4300.

Załącznik 4. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 64 – Główny Urząd Miar

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.			Wykonanie 2018 r.			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹⁾	tys. zł	zł	osób ¹⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem cz. 64	1 548,0	91 892,4	4 946,8	1 527,0	94 091,2	5 134,9	103,8
	wg statusu zatrudnienia ²⁾ w tym:							
	01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	233,0	12 870,6	8 727,5	171,0	8 673,3	8 691,5	99,6
	02 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	2,0	304,0	12 667,7	2,0	327,9	13 660,8	107,8
	03 członkowie korpusu służby cywilnej	1 313,0	78 717,7	11 271,5	1 354,0	85 090,1	11 767,6	104,4
1.	dział 750 Administracja publiczna	1 548,0	91 892,4	4 946,8	1 527,0	94 091,2	5 134,9	103,8
	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	298,0	22 885,2	6 399,7	305,0	24 394,6	6 665,2	104,1
1.1.	status zatrudnienia							
	01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	37,0	1 781,7	4 012,9	41,0	2 250,6	4 574,4	114,0
	02 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	2,0	304,0	12 667,7	2,0	327,9	13 660,8	107,8
	03 członkowie korpusu służby cywilnej	259,0	20 799,5	6 692,2	262,0	21 816,1	6 939,0	103,7
1.2.	rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	1 250,0	69 007,1	4 600,5	1 222,0	69 696,7	4 752,9	103,3
	status zatrudnienia							
	01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	196,0	11 088,9	4 714,7	130,0	6 422,7	4 117,1	87,3
	03 członkowie korpusu służby cywilnej	1 054,0	57 918,3	4 579,2	1 092,0	63 274,0	4 828,6	105,4

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (załącznik 34, § 17 pkt 7)²⁶.

²⁶ Dz. U. poz. 109, ze zm.

Załącznik 5. Wydatki budżetu środków europejskich w części 64 – Główny Urząd Miar

Lp.	Wyszczególnienie ¹⁾	2017 r.	2018 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem cz. 64 Główny Urząd Miar, w tym:	-	-	69,4	67,8	-	-	97,8
1.	dział 750 Administracja publiczna	-	-	69,4	67,8	-	-	97,8
1.1.	Program operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020	-	-	69,4	67,8	-	-	97,8
	§ 4017 Wynagrodzenia osobowe pracowników	-	-	11,8	11,3	-	-	95,7
	§ 4027 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	-	-	46,1	46,0	-	-	99,8
	§ 4117 Składki na ubezpieczenie społeczne	-	-	10,0	9,1	-	-	91,5
	§ 4127 Składki na Fundusz Pracy	-	-	1,4	1,3	-	-	91,4

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2018.

Załącznik 6. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Przedsiębiorczości i Technologii
9. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
10. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
11. Sejmowa Komisja Gospodarki i Rozwoju
12. Sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży
13. Prezes Głównego Urzędu Miar